

Промените в Закона за енергетиката – нова стъпка към либерализация на електроенергийния пазар

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

Промените в Закона за енергетиката – нова стъпка към либерализация на електроенергийния пазар

Измененията в закона в част електроенергетика следват предвиденото в Директива 2009/72/ЕС относно общите правила за вътрешния пазар на електрическа енергия насоки, като в детайли транспонират изискванията на директивата в следните основни насоки:

- Отделяне на преноса от производството и търговията и въвеждане на гаранции за независимост на операторите на мрежи
- Гарантирано развитие на мрежата (вкл. трансгранични връзки)
- Засилване ролята и правомощията на регулаторния орган – ДКЕВР
- Ясно дефиниране и гарантиране правата на потребителите

Промените в Закона за енергетиката – нова стъпка към либерализация на електроенергийния пазар

Пълното транспониране на директивите от Третия енергиен либерализационен пакет и интегрирането на разпоредбите им в българското законодателство ще бъде изпълнено след промяната и съобразяването на законовите изисквания във всички подзаконови нормативни актове. Съгласно §199 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по прилагането на закона се приемат или привеждат в съответствие със закона в едногодишен срок от влизането му в сила. До приемането на подзаконовите нормативни актове и общите административни актове или до привеждането им в съответствие със Закона за енергетиката се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, съответно общи административни актове, доколкото не противоречат на закона.

РОЛЯ НА РЕГЛАТОРА

- Контролира спазването на изискванията за независимост на операторите на преносни мрежи и сертифицира оператора на преносната мрежа
- Одобрява 10-годишни планове за развитие на преносните мрежи, наблюдава и контролира изпълнението им
- Наблюдава прилагането на закона в областта на качеството на услугите, защитата на потребителите, гарантира вътрешната и международната конкуренция. С оглед това задължение, ДКЕВР е длъжна да си сътрудничи с КЗК и КЗП, като при необходимост ги сезира с оглед образуване на производство по реда на Закона за защита на конкуренцията, съответно по реда на Закона за защита на потребителите
- Контролира изпълнението на задължението на лицензиантите за предоставянето на клиентите на достъп до данни за потреблението им и наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно

Ново приложно поле в контролните правомощия на регулатора

Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионната дейност с условията на лицензията, включително:

1. Спазването на дългосрочните договори и условията на договорите за прекъсваеми услуги, както и съвместимостта им с правото на Европейския съюз и съответствието им с политиките на Европейския съюз;
2. Наличието на ограничаващи договорни практики и разпоредби за изключителност, които може да възпрепятстват небитови клиенти да сключват договори едновременно с повече от един доставчик или да ограничат избора им на доставчици;
3. Спазването на изискванията, определени в Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия

Независим преносен оператор Общи положения

- Въвеждане на модела на “Независим преносен оператор” за операторите, които са част от вертикално интегрирано предприятие към момента на влизане на закона в сила
- Строги гаранции за спазване на независимостта на оператора. Избор на “Независим системен оператор” при системно нарушаване на задълженията за независимост

Независим преносен оператор Акценти

1. Операторът на електропреносната мрежа по всяко време действа така, че да осигури наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична преносна мрежа.
2. Операторът осигурява преноса на електрическа енергия по електропреносната мрежа, предоставянето и управлението на достъпа на трети страни на недискриминационна основа между ползватели на мрежата или групи от ползватели на мрежата.
3. Независимият преносен оператор осигурява съгласуваното развитие и оперативната съвместимост на електропреносната мрежа с взаимосвързани електропреносни мрежи

Независим преносен оператор Акценти

4. При разпределението на електрическия товар операторът на електропреносната мрежа осигурява спазването на сключените договори, в които е предвидено задължително изкупуване на част или на цялата произведена електрическа енергия по този закон, като потвърждава графици на производителите само ако те последователно са спазили следните задължения:
  - за предоставяне на резерв и допълнителни услуги по договори с оператора на преносната мрежа;
  - по договори съгласно решение на комисията по чл. 21, ал. 1, т. 21;
  - за изпълнение на доставки по други договори.
5. Операторът на електропреносната мрежа има право да налага санкции при нарушаване на правилата на балансиращия пазар, като санкционира нарушителите на договорените с ползвателите на мрежата технически изисквания за надеждна работа на електроенергийната система и нарушаване на правилата за работа на пазара на балансираща енергия.

Производители на електрическа енергия

- **Производителите на електрическа енергия са длъжни да сключат договори за достъп с оператора на електропреносната мрежа и/или с оператора на електроразпределителна мрежа, в които се уреждат правата и задълженията на страните във връзка с диспечирането, предоставянето на студен резерв и допълнителни услуги. Договорите са условие за изпълнение на договорите за продажба на електрическа енергия.**
- **Производителите на електрическа енергия са длъжни да спазват нормите за качество и надеждност на произвежданата електрическа енергия с оглед гарантиране сигурността на електроенергийната система. Производителите, които не спазват нормите за качество и надеждност, могат да бъдат изключени от системата от съответния оператор на мрежа до отстраняване на несъответствията.**

Обществен доставчик и Крайни снабдители

- При изкупуване на електрическа енергия, определена в рамките на разполагаемостта, с цел осигуряване с електрическа енергия на крайните снабдители, общественият доставчик определя почасовите количества за всеки отделен ден за всяка от централите при отчитане на производствените характеристики на техните агрегати, прогнозните режими на работа и прогнозите на крайните снабдители, като така определените количества са задължителни за производителите.
- Крайният снабдител осигурява снабдяването с електрическа енергия на обекти на битови и небитови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не се снабдяват от друг доставчик.
- Всеки клиент има право да избира доставчик на електрическа енергия независимо от това в коя държава - членка на Европейския съюз, е регистриран доставчикът, доколкото доставчикът спазва Правилата за търговия с електрическа енергия. Операторът на мрежата извършва смяната на доставчика съгласно Правилата за търговия до три седмици след получаване на писменото искане на клиента. Смяната на доставчика при спазване на договорните условия не е съпроводена с допълнителни задължения за клиента. Всеки доставчик изготвя и изпраща окончателна изравнителна сметка при избор на друг доставчик в срок до 6 седмици след смяната на доставчика.

Доставчик от последна инстанция

- С въвеждането на фигурата на доставчик от последна инстанция се гарантира доставката на електроенергия за тези клиенти, които са излезли от регулирания пазар, но все още не са избрали доставчик от свободния пазар или избраният от тях доставчик не извършва доставка, по независещи от клиента причини. Снабдяването с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция е услуга от обществен интерес по смисъла на Закона за енергетиката, като отношенията между краен снабдител, съответно доставчик от последна инстанция, или търговец, и оператора на електроразпределителната мрежа във връзка със снабдяването с електрическа енергия на крайните клиенти, присъединени към електроразпределителните мрежи, се уреждат с Правилата за търговия с електрическа енергия.
- След лицензирането на доставчиците от последна инстанция, предстои ДКЕВР да приеме и контролира прилагането на методика за определяне на цените на електрическата енергия, доставяна от тях.

Доставчик от последна инстанция

- Общественият доставчик на електрическа енергия и крайните снабдители с електрическа енергия подават заявления за издаване на лицензии за доставчик от последна инстанция за клиентите, присъединени съответно към преносната или към разпределителната мрежа в територията на действащите лицензии за обществена доставка и снабдяване от краен снабдител, които не могат да бъдат снабдявани от обществения доставчик и от крайните снабдители в съответствие с този закон, в срок до два месеца от влизането в сила на промените в Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 54 от 17.07.2012 г., в сила от 17.07.2012 г.).
- Общественият доставчик на електрическа енергия и крайните снабдители с електрическа енергия в едномесечен срок от издаването на лицензия за доставчик от последна инстанция уведомяват клиентите, които следва да закупват енергия от свободния пазар за условията и реда за снабдяване от доставчик от последна инстанция и за правото на клиента в срок до два месеца от уведомяването да избере друг доставчик. До изтичане на срока за избор на доставчик, лицензиантите снабдяват заварените при влизането в сила на закона клиенти по досегашния ред.
- Когато предприятие е снабдявано от краен снабдител, без да е отговаряло на условията за това, доставките се заплащат на доставчика от последна инстанция като доставки, направени от него.

Благодаря за Вашето внимание!